

УДК 342.9:314.7

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2026.3.58>

ШАПОВАЛ Р.В., МЕХ Ю.В., ІВАНОВА Г.С.

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В'ЇЗДУ
ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ: ФОРМУВАННЯ
ЦИФРОВІЗОВАНОЇ СЕРВІСНОЇ МОДЕЛІ**

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF ENTRY
AND DOCUMENTATION OF FOREIGNERS IN UKRAINE:
FORMATION OF A DIGITALIZED SERVICE MODEL**

У статті досліджено сучасний стан адміністративно-правового регулювання в'їзду та документування іноземців і осіб без громадянства в Україні. Визначено особливості нормативного регулювання допуску іноземців на територію України, оформлення документів, що підтверджують законність перебування та проживання, а також надання відповідних адміністративних послуг. Обґрунтовано, що розвиток цифрових технологій поступово змінює традиційну модель взаємодії іноземця з органами публічної влади та створює передумови для переходу до цифровізованої сервісної моделі. Проаналізовано роль електронних візових процедур, документів з безконтактним електронним носієм, інформаційної взаємодії державних органів та електронних адміністративних сервісів у сфері міграції. Встановлено, що цифровізація не усуває необхідності адміністративного контролю, ідентифікації особи та перевірки правових підстав її в'їзду, перебування і документування в Україні. Визначено необхідність поєднання доступності адміністративних послуг із належним рівнем перевірки документів, захистом персональних даних та забезпеченням міграційної безпеки. Запропоновано напрями подальшого вдосконалення адміністративно-правового регулювання, пов'язані з узгодженням нормативних вимог, розвитком електронної взаємодії та підвищенням передбачуваності адміністративних процедур для іноземців.

Ключові слова: іноземці, міграційне законодавство, адміністративні послуги, візові процедури, посвідка, електронні документи, цифровізація, державний кордон, ідентифікація, публічне адміністрування.

The article examines the current state of administrative and legal regulation of the entry and documentation of foreigners and stateless persons in Ukraine. The study identifies the specific features of the legal regulation of admission of foreigners to the territory of Ukraine, issuance of documents confirming the legality of their stay and residence, and provision of relevant administrative services. It is substantiated that the development of digital technologies is gradually changing the traditional model of interaction between a foreigner and public authorities and creating the prerequisites for the transition to a digitalized service model. The role of electronic visa procedures, contactless electronic

© ШАПОВАЛ Р.В. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) <https://orcid.org/0000-0002-5716-9291>

© МЕХ Ю.В. – докторка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) <https://orcid.org/0000-0002-0191-1020>

© ІВАНОВА Г.С. – докторка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) <https://orcid.org/0000-0002-2658-3502>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

documents, information interaction between state bodies and electronic administrative services in the field of migration is analyzed. It is established that digitalization does not eliminate the need for administrative control, identification of a person, and verification of the legal grounds for their entry, stay, and documentation in Ukraine. The study emphasizes the need to combine accessibility of administrative services with appropriate document verification, personal data protection, and migration security requirements. The article identifies directions for further improvement of administrative and legal regulation related to the harmonization of regulatory requirements, the development of electronic interaction, and increasing the predictability of administrative procedures for foreigners.

Keywords: *foreigners, migration legislation, administrative services, visa procedures, residence permit, electronic documents, digitalization, state border, identification, public administration.*

Вступ. В'їзд іноземців в Україну та їх документування належать до адміністративних процедур, які безпосередньо пов'язані з реалізацією прав іноземців і виконанням державою своїх контрольних функцій. Порядок перетину державного кордону, оформлення документів та отримання адміністративних послуг є складовими механізми забезпечення законності перебування іноземців в Україні. Для держави ці процедури мають значення для здійснення міграційного контролю, ідентифікації особи та перевірки правових підстав її перебування в Україні. У зв'язку з цифровою трансформацією публічного адміністрування особливого значення набуває питання не лише електронізації окремих адміністративних дій, а й визначення правових меж та гарантій їх здійснення в цифровому середовищі.

Постановка проблеми. Чинне законодавство України встановлює окремі правила в'їзду, перебування та документування іноземців і осіб без громадянства. Основні положення визначені Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [1]. Порядок оформлення, видачі, обміну та інших передбачених законодавством процедур щодо посвідок на постійне і тимчасове проживання визначається відповідними нормативно-правовими актами [2, 3]. Окремі вимоги щодо в'їзду іноземців визначаються правилами оформлення віз [4]. Державна міграційна служба України здійснює передбачені законодавством повноваження щодо документування іноземців та осіб без громадянства, зокрема щодо оформлення посвідок, продовження строку перебування та оформлення дозволів на імміграцію.

Проблема полягає не у відсутності правового регулювання, а у тому, що чинна система складається з норм різного рівня та адміністративних процедур, які поступово переводяться в електронну форму. Зміна способу надання послуг впливає на порядок подання документів, перевірку відомостей, ідентифікацію особи та взаємодію державних органів. Тому потребує окремого дослідження питання про те, як цифровізація змінює адміністративно-правове регулювання в'їзду та документування іноземців.

Це питання має і практичне значення. Спрощення процедур має полегшувати отримання адміністративних послуг. Разом із цим цифрові процедури не усувають необхідності перевірки особи, документів та законних підстав для в'їзду, перебування чи документування іноземця. Чинне законодавство передбачає відповідні повноваження державних органів та спеціальні процедури щодо іноземців і осіб без громадянства [1]. Тому цифровізація має розглядатися не як заміна державного контролю, а як зміна способу його здійснення.

Стан наукового дослідження. Питання адміністративно-правового регулювання міграційних процесів, правового становища іноземців та розвитку адміністративних послуг досліджуються в сучасній юридичній науці з різних позицій. Ю. І. Татомир розглядає міграційну безпеку як об'єкт адміністративно-правового регулювання та звертає увагу на співвідношення міграційного контролю, діяльності Державної міграційної служби України і безпекових завдань держави [5]. П. І. Сало досліджує особливості розгляду адміністративних справ за участю іноземців та осіб без громадянства і проблеми правового захисту цієї категорії осіб [6]. У свою чергу, А. В. Царук аналізує адміністративно-правові аспекти діяльності Державної прикордонної служби України щодо іноземців, зокрема при застосуванні заходів примусового повернення, видворення та реадмісії [7].

Окремий напрям сучасних досліджень стосується розвитку адміністративних послуг та їх цифровізації. Зокрема, Я. П. Павлович-Сенета пов'язує модернізацію адміністративних послуг із спрощенням процедур, розвитком електронних публічних послуг, проактивністю публічної

адміністрації та захистом персональних даних [8]. Натомість М. Р. Малець і Д. Р. Яровик досліджують використання електронних засобів в адміністративних процесах та перехід від електронного урядування до ширшої моделі цифрового врядування [9]. Поряд із цим, Д. А. Верлата, А. В. Гарбінська-Руденко та В. О. Садова аналізують правове регулювання електронних адміністративних послуг і проблеми їх практичної реалізації [10]. Водночас В. Г. Захарова, А. Є. Досужа та М. С. Ковтун розглядають адміністративну процедуру як засіб забезпечення доступності адміністративних послуг та звертають увагу на значення цифрових сервісів у модернізації взаємодії особи з публічною адміністрацією [11].

Найближчим до предмета цього дослідження є аналіз А. І. Дерев'янка, присвячений розподілу повноважень між центральними органами виконавчої влади у сфері державної міграційної політики. Автор розглядає діяльність Державної міграційної служби України, Міністерства закордонних справ України, Державної прикордонної служби України та інших органів, питання надання адміністративних послуг, міграційного контролю і міжвідомчої інформаційної взаємодії [12].

Аналіз цих праць показує, що сучасні дослідження охоплюють правовий статус іноземців, міграційний контроль, адміністративні послуги, адміністративну процедуру та цифровізацію публічного адміністрування. Проте в'їзд іноземців в Україну та їх документування переважно розглядаються як окремі елементи міграційного регулювання. Недостатньо дослідженим залишається їх взаємозв'язок із переходом до цифровізованої сервісної моделі. Окремого аналізу потребують правові межі цифровізації таких процедур, електронна взаємодія органів публічної влади, перевірка відомостей про іноземця та співвідношення доступності адміністративних послуг із вимогами міграційного контролю і безпеки. Відтак наукова проблема полягає у визначенні того, яким чином цифрові інструменти можуть бути інтегровані в адміністративно-правовий механізм в'їзду та документування іноземців без втрати контрольної складової та процесуальних гарантій особи.

Невирішеною частиною загальної проблеми є визначення особливостей адміністративно-правового регулювання в'їзду та документування іноземців в умовах розвитку електронних процедур. Чинне законодавство передбачає використання інформаційних систем, документів із безконтактним електронним носієм та окремих електронних способів взаємодії у випадках, визначених законодавством [1–3]. Проте нормативне регулювання таких процедур залишається розподіленим між законами, постановами Кабінету Міністрів України та нормативними актами, що регулюють діяльність окремих органів. Це ускладнює визначення єдиних підходів до цифровізації адміністративних процедур у сфері в'їзду та документування іноземців.

Недостатньо дослідженим є також питання співвідношення сервісної та контрольної складових такої діяльності. Надання адміністративної послуги має бути доступним і зрозумілим для іноземця. Разом із цим уповноважені органи здійснюють передбачені законодавством перевірку документів, ідентифікацію особи та перевірку наявності правових підстав для в'їзду, перебування або оформлення відповідного документа [1]. Цифровізація змінює способи подання, оброблення та перевірки інформації, що зумовлює необхідність оцінки її адміністративно-правових наслідків для учасників відповідних процедур.

Тому подальшого дослідження потребує не лише питання запровадження електронних послуг, а й правові наслідки їх використання. Йдеться про порядок електронної взаємодії органів публічної влади, використання інформації з державних реєстрів, ідентифікацію та верифікацію особи, захист персональних даних і забезпечення можливості оскарження рішень суб'єктів владних повноважень. Особливого значення у цьому контексті набуває дотримання встановлених законом вимог щодо оброблення персональних даних, оскільки цифровізація зумовлює необхідність правового визначення порядку доступу до персональних даних, їх передачі та використання різними суб'єктами публічної адміністрації. Тому електронна взаємодія має супроводжуватися визначенням правових підстав доступу до відповідної інформації та меж її використання [13]. Саме ці питання визначають межі переходу від традиційної адміністративної процедури до цифровізованої сервісної моделі.

Метою статті є визначення особливостей адміністративно-правового регулювання в'їзду та документування іноземців в Україні та обґрунтування основних напрямів його розвитку в умовах цифровізації адміністративних процедур.

Для досягнення поставленої мети необхідно: визначити нормативну основу регулювання в'їзду іноземців в Україну; охарактеризувати правове регулювання їх документування; встановити місце електронних процедур та інформаційної взаємодії у відповідному механізмі; визначити

проблеми правозастосування, пов'язані з цифровізацією; обґрунтувати напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. В'їзд іноземців в Україну регулюється передусім Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». Закон визначає правовий статус іноземців та осіб без громадянства, встановлює засади їх в'їзду в Україну, виїзду з України та перебування на її території [1]. Порядок в'їзду залежить, зокрема, від громадянства особи, встановленого для неї візового режиму та наявності документів, передбачених законодавством.

Закон пов'язує законність перебування іноземця в Україні з наявністю відповідних правових підстав. Вимоги щодо в'їзду визначаються залежно від встановленого законодавством режиму в'їзду, зокрема візового або безвізового, а також від наявності передбачених законодавством документів та інших необхідних умов. Тому адміністративно-правове регулювання в'їзду не зводиться до процедури перетину державного кордону. Воно включає визначення умов допуску, перевірку документів та встановлення правових підстав для в'їзду [1].

Окреме місце у цьому механізмі займає візове регулювання. Правила оформлення віз для в'їзду в Україну та транзитного проїзду через її територію визначені постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 118 [4]. Візова процедура передбачає подання визначених документів та перевірку підстав для оформлення візи. Для частини категорій іноземців законодавство передбачає безвізовий порядок в'їзду. Отже, адміністративна процедура залежить від встановленого для конкретної особи режиму в'їзду.

Цифровізація поступово охоплює і процедури, пов'язані з оформленням права на в'їзд в Україну. Використання електронних засобів подання та опрацювання інформації у візових процедурах дає змогу частково перенести взаємодію заявника з уповноваженими органами в цифрове середовище, спростити обмін необхідними відомостями та підвищити передбачуваність відповідної адміністративної процедури. Водночас електронний формат окремих процедур не змінює встановлених законом вимог щодо перевірки документів, ідентифікації особи та наявності правових підстав для в'їзду. Отже, цифровізація на етапі в'їзду має розглядатися як зміна способу організації адміністративної процедури, а не як відмова від передбачених законодавством контрольних механізмів.

Після перетину державного кордону правове значення набуває підтвердження законності перебування іноземця в Україні. У цьому аспекті необхідно розмежовувати документи, які виконуються для в'їзду, та документи, що посвідчують право на проживання в Україні.

Важливою складовою є документування іноземців та осіб без громадянства. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» визначає правові підстави перебування та проживання іноземців і осіб без громадянства в Україні та передбачає відповідні документи, що посвідчують особу і підтверджують відповідний правовий статус [1]. Порядок оформлення відповідних посвідок деталізується постановами Кабінету Міністрів України № 321 та № 322, які визначають процедури оформлення, видачі, обміну, скасування, вилучення, повернення державі та знищення посвідок на постійне і тимчасове проживання [2, 3].

Таким чином, нормативне регулювання послідовних процедур щодо посвідки (від її оформлення та видачі до обміну, відкликання, визнання недійсною, вилучення, повернення державі та знищення у передбачених законодавством випадках) формує послідовність адміністративних дій, які можуть супроводжуватися відповідними цифровими інструментами.

Чинні порядки мають значення для цифровізації документування. Бланки посвідок передбачають безконтактний електронний носій. Наявність безконтактного електронного носія забезпечує можливість використання передбачених ним даних у випадках і порядку, визначених законодавством [2, 3]. Такий підхід відрізняється від традиційної моделі документування, у якій основне значення мав паперовий документ.

Разом із тим наявність електронного носія не означає повного переведення всієї процедури документування в електронну форму. Чинний порядок зберігає вимоги щодо подання заяви, встановлення особи та перевірки передбачених законом підстав, тому цифровізація документування на цьому етапі має змішаний характер [2, 3].

Використання електронного носія та інформаційних систем може спростити оброблення відомостей, необхідних для прийняття адміністративного рішення, але не усуває обов'язку державного органу забезпечити достовірне встановлення особи та діяти в межах наданих законом повноважень.

Переведення адміністративних процедур у сфері міграції в цифровий формат повинно розглядатися також у контексті загальних правил електронної ідентифікації та інформаційної

взаємодії. Для цього важливими є положення законодавства про Єдиний державний демографічний реєстр, електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги [14, 15]. Ці норми визначають правові умови електронної ідентифікації особи та електронної взаємодії під час надання адміністративних послуг.

Цифровізація документування іноземців має кілька складових. Перша – цифрова форма документа. Друга – електронне подання та опрацювання інформації. Третя – інформаційна взаємодія органів державної влади. Четверта – електронна ідентифікація та перевірка відомостей. П'ята – забезпечення прав особи під час адміністративної процедури. У такому розумінні означений процес є комплексною характеристикою адміністративної процедури, оскільки охоплює одночасно її інформаційний, організаційний, процедурний та гарантійний компоненти.

Саме послідовне нормативне та організаційне поєднання зазначених складових створює передумови для формування цифровізованої сервісної моделі. Такий процес передбачає не ізолюване використання окремих електронних інструментів, а їх інтеграцію в єдину адміністративну процедуру, у межах якої електронне подання та опрацювання інформації поєднуються з ідентифікацією особи, перевіркою правових підстав, міжвідомчою інформаційною взаємодією та забезпеченням процесуальних гарантій. Отже, цифровізована сервісна модель формується тоді, коли окремі цифрові елементи функціонують як взаємопов'язані складові адміністративної процедури, а не як самостійні технологічні рішення. Для іноземця результатом такого поєднання має бути зрозумілий і передбачуваний порядок звернення та отримання інформації про перебіг і результат процедури, а для держави – достовірність даних, належна перевірка правових підстав і захист інформації.

З огляду на це, у статті цифровізовану сервісну модель запропоновано розглядати як цілісну форму організації адміністративної взаємодії у сфері в'їзду та документування іноземців, у якій цифрові інструменти не відокремлюються від правових і процедурних механізмів, а забезпечують їх узгоджене функціонування.

Наукова новизна запропонованого підходу полягає у поєднанні цифрової та сервісної складових адміністративного регулювання з контрольними повноваженнями держави та процесуальними гарантіями особи в межах єдиної адміністративної процедури.

Запропонована модель має реалізовуватися з дотриманням установлених законодавством принципів та гарантій адміністративної процедури, зокрема з урахуванням положень Закону України «Про адміністративну процедуру» [16]. Цифровізація не повинна призводити до звуження процесуальних прав особи, зокрема щодо отримання інформації, подання документів і пояснень, ознайомлення з результатами розгляду та оскарження рішень у передбачених законом випадках. Електронний формат взаємодії має супроводжуватися належним захистом персональних даних та іншої інформації з обмеженим доступом. У цьому аспекті цифровізація повинна розглядатися не лише як спосіб підвищення ефективності адміністративної діяльності, а і як інструмент забезпечення доступності та передбачуваності адміністративної процедури [16].

Сервісний характер цієї моделі має реалізовуватися в межах установлених законом повноважень уповноважених органів [1]. Відтак спрощення процедури повинно стосуватися насамперед способу взаємодії із заявником, а не зменшення встановлених законом вимог до перевірки необхідних обставин.

Проблема цифровізації полягає у визначенні юридичного значення електронних документів і відомостей та порядку їх використання в адміністративній процедурі. Це передбачає встановлення вимог до їх подання, перевірки й опрацювання, способів ідентифікації особи та взаємодії між суб'єктами владних повноважень. Електронна форма не повинна залишатися лише технічним способом виконання окремих дій, а має бути належно включена до механізму реалізації адміністративних повноважень із дотриманням вимог щодо захисту персональних даних та іншої інформації з обмеженим доступом. Відтак цифрові інструменти мають забезпечувати юридичну визначеність, відтворюваність і контрольованість адміністративної процедури.

Наступним елементом цифровізації є забезпечення належної інформаційної взаємодії між суб'єктами, які беруть участь у процедурах в'їзду та документування іноземців. Ефективність такої взаємодії залежить від можливості своєчасного отримання, перевірки та використання відомостей, необхідних для прийняття адміністративного рішення, без необґрунтованого покладення на особу обов'язку повторно подавати інформацію, яка вже перебуває у розпорядженні державних органів. У цьому аспекті цифровізація набуває безпосереднього сервісного значення, оскільки дає змогу зменшити кількість дублюючих процедур, скоротити адміністративне навантаження на заявника та водночас забезпечити належний рівень державного контролю.

Для сфери в'їзду та документування іноземців це означає необхідність належної інформаційної взаємодії органів, які беруть участь у реалізації міграційної політики. Така взаємодія має забезпечувати узгоджене отримання, перевірку та використання інформації, необхідної для прийняття адміністративних рішень, із дотриманням визначених законом повноважень кожного з відповідних органів. Це дозволяє розглядати міжвідомчий обмін даними не лише як технічний засіб оптимізації діяльності органів, а й як один із засобів забезпечення доступності адміністративної послуги. Функціональний розподіл повноважень між центральними органами виконавчої влади та порядок їх взаємодії є окремою складовою механізму реалізації державної міграційної політики [12]. Для іноземця результатом такої взаємодії має бути зрозуміла адміністративна процедура, у якій кожен орган діє в межах визначених законом повноважень.

Цифровізація у цій сфері має враховувати міграційні ризики та завдання забезпечення безпеки держави. Питання міграційної безпеки охоплюють правові та організаційні механізми контролю за міграційними процесами, тому сервісний характер адміністративної діяльності має поєднуватися з виконанням контрольних функцій держави [5]. Практика реалізації Державною прикордонною службою України повноважень щодо іноземців також свідчить про необхідність чіткого визначення адміністративно-правових процедур та меж застосування відповідних заходів [7]. Таким чином, цифровізація міграційних процедур має здійснюватися за принципом функціонального збереження контрольних повноважень держави при зміні способів їх реалізації.

Однією з невирішених проблем залишається фрагментарність цифрових процедур. Окремі елементи цифровізації використовуються під час документування та інформаційної взаємодії, однак вони не становлять єдиної завершеної адміністративної процедури. Унаслідок цього вимоги до електронної взаємодії та отримання послуги можуть відрізнятися залежно від виду процедури та суб'єкта її здійснення.

Практичний прояв такої фрагментарності полягає в тому, що окремі етапи взаємодії іноземця з публічною адміністрацією вже мають цифрову форму. Зокрема, оформлення е-Візи передбачає реєстрацію на веб-платформі Міністерства закордонних справ України, онлайн-заповнення анкети, завантаження необхідних документів та онлайн-сплату консульського збору [17]. У сфері документування використовуються посвідки з безконтактним електронним носієм, а електронний сервіс Державної міграційної служби України дає змогу іноземцям та особам без громадянства перевіряти стан розгляду заяв на продовження строку перебування та надання дозволу на імміграцію [18]. Водночас зазначені інструменти охоплюють різні етапи та процедури, що свідчить про поступове, але ще не повністю інтегроване формування цифрової моделі адміністративної взаємодії.

Ще одним проблемним питанням є співвідношення сервісної та контрольної складових. Надання адміністративної послуги іноземцю не повинно перетворюватися на формальну процедуру прийняття документів, так само як контроль не повинен передбачати покладення на особу додаткових обов'язків, не встановлених законом або іншим нормативно-правовим актом у межах наданих повноважень. Орган, який здійснює документування, має діяти в межах визначених законом повноважень, забезпечуючи перевірку необхідних обставин без необґрунтованого ускладнення процедури. Такий баланс є необхідною умовою законності адміністративної діяльності.

Отже, подальше вдосконалення адміністративних процедур у цій сфері має здійснюватися з урахуванням їх цифрової трансформації, але в межах установлених законом повноважень і гарантій адміністративної процедури [1–4].

Висновки. Встановлено, що адміністративно-правове регулювання в'їзду та документування іноземців в Україні охоплює взаємопов'язані адміністративні процедури, у яких сервісна функція публічної адміністрації поєднується із забезпеченням законності, ідентифікації особи, перевірки правових підстав та здійсненням передбачених законом контрольних повноважень. Цифровізація змінює передусім спосіб організації такої взаємодії, не змінюючи встановлених законом вимог до її здійснення.

Обґрунтовано, що визначальною ознакою цифровізованої сервісної моделі є не сам факт використання електронних інструментів, а їх функціональне поєднання в межах адміністративної процедури. Такий підхід дає змогу одночасно забезпечувати доступність і передбачуваність адміністративної взаємодії для іноземця та зберігати належну перевірку правових підстав, ідентифікацію особи, міжвідомчу взаємодію і процесуальні гарантії.

Виявлено, що наявні цифрові рішення у сфері в'їзду та документування іноземців охоплюють окремі функціональні етапи, однак ще не утворюють повністю інтегрованої адміністративної процедури. У зв'язку з цим подальший розвиток цифровізації доцільно пов'язувати

передусім із нормативним та організаційним узгодженням уже наявних цифрових механізмів, а не лише із запровадженням нових електронних сервісів.

Окремим напрямом удосконалення має стати зменшення дублювання інформації, яку іноземець повторно подає різним суб'єктам публічної адміністрації, за умови чіткого нормативного визначення правових підстав доступу до відповідних відомостей, порядку їх отримання, перевірки та використання.

Результативність цифровізованої сервісної моделі має оцінюватися не кількістю запроваджених електронних процедур, а якістю адміністративної взаємодії. Її ключовими критеріями є зрозумілість і передбачуваність процедури для іноземця, достовірність і своєчасність перевірки відомостей, узгодженість дій уповноважених органів, належний захист персональних даних та збереження передбачених законом механізмів контролю й оскарження адміністративних рішень.

Перспективними напрямками подальших досліджень є визначення правових засад використання автоматизованих інформаційних систем у процедурах щодо іноземців, удосконалення механізмів електронного оскарження та захисту персональних даних, а також порівняльно-правове дослідження відповідних моделей адміністративного регулювання у державах Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>.
2. Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, відкликання, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на постійне проживання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 321. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2018-%D0%BF#Text>.
3. Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, відкликання, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-2018-%D0%BF#Text>.
4. Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2017-п#Text>.
5. Татомир Ю. І. Поняття міграційної безпеки у законодавстві та доктрині адміністративного права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.72>.
6. Сало П. І. Дискусійні питання порядку розгляду адміністративних справ за участю іноземців в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 81. Ч. 2. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.2.33>.
7. Царук А. В. Проблемні питання утримання іноземців представниками ДПСУ (адміністративно-правовий аспект). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 92. Ч. 3. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.3.57>.
8. Павлович-Сенета Я. П. Модернізація адміністративних послуг в Україні на основі утвердження нових принципів їх надання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 83. Ч. 2. С. 327–331. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.48>.
9. Малець М. Р., Яровик Д. Р. Цифровізація адміністративного процесу: використання електронних засобів у державному управлінні та адміністративних процесах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 85. Ч. 3. С. 23–28. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.3.3>.
10. Верлата Д. А., Гарбінська-Руденко А. В., Садова В. О. Правове регулювання надання електронних адміністративних послуг. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 4. Ч. 2. С. 149–153. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.2.23>.
11. Захарова В. Г., Досужа А. Є., Ковтун М. С. Значення адміністративної процедури для забезпечення доступності адміністративних послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 88. Ч. 2. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.51>.
12. Дерев'яно А. І. Функціональна спеціалізація центральних органів виконавчої влади у реалізації державної міграційної політики України: компаративний аналіз повноважень та ме-

ханізмів взаємодії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2025. Вип. 90. Ч. 3. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.3.26>.

13. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

14. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

15. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5492-17>.

16. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

17. Е-Віза. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/consul/foreigners/entry-and-stay/e-visa>.

18. Можливості сервісу ДМС з перевірки стану оформлення документів розширено для іноземців та осіб без громадянства. Державна міграційна служба України. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/5130.html>.

Дата першого надходження статті до видання: 08.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.06.2026